

Planløsninger i sauefjøs

Nortura
bondens selskap

Rådgivingstilbud

For å søke Innovasjon Norge om midler til å byggprosjekter trengs det tegninger, kostnadsberegninger og en driftsplan. Dette kan Team Småfe sine rådgivere hjelpe med.

For produsenter med nybrukeravtale er det halv pris på rådgiving.

Bygggrådgiving

Team Småfe har i hovedsak to tilbud for bygggrådgiving; Byggråd og Byggskisse.

Byggskisse:		Byggråd:	
- Plantegning - Enkelt kostnadsoverslag - Enkel forklaring av funksjoner		- Plantegning - Snitt og fasader - Kostnadsoverslag - Gjødselberegning - Ventilasjonsberegning - Forklaring av funksjoner	
Uten Besøk	Med Besøk	Uten Besøk	Med Besøk
Kr. 2.500,-	Kr. 5.000,-	Kr. 10.000,-	Kr. 13.000,-

Bygggrådgivere

Tor G. Homme

Tlf.: 410 44 937

E-post: tor.homme@nortura.no

Eirik Kolbjørnshus

Tlf.: 906 36 310

E-post: eirik.kolbjornshus@nortura.no

Driftsplanlegging

Det er flere rådgivere i Team Småfe som lager driftsplaner til våre produsenter. En driftsplan viser den helhetlige økonomiske utviklingen i drifta over en gitt periode.

Rådgivere, driftsplanlegging

Torhild Sisjord

Tlf.: 902 04 121

E-post: torhild.sisjord@nortura.no

Region: Øst

Stig Runar Størdal

Tlf.: 941 34 988

E-post: stig.runar.stordal@nortura.no

Region: Midt

Linn Hege Engen

Tlf.: 476 65 959

E-post: linn.hege.engen@nortura.no

Region: Nord

Lars-Ivar Fause

Tlf.: 971 44 702

E-post: lars-ivar.fause@nortura.no

Region: Nord

Johannes Nedrebø

Tlf.: 90571243

E-post: johannes.nedrebo@nortura.no

Region: Vest

Innledning

Ved planlegging av nytt sauefjøs kan det være en fordel å vurdere ulike løsninger for å finne hva som passer for den enkelte.

Målet med dette heftet er å gi inspirasjon til ulike løsninger.

Oppstart

Det koster lite å endre på ting før selve byggeprosessen er startet. Derfor er det en stor fordel å reise rundt til de som allerede har bygd og gått gjennom prosessen slik at de kan dele sine tanker og erfaringer i ettertid.

Visningsfjøs

I tillegg kan det være en fordel å se på våre visningsfjøs, hvor det også kan hentes inspirasjon. Her deler Norturas visningsfjøsverte sine erfaringer med byggeprosjektene sine, og våre rådgivere ordner gjerne noen besøk dersom det er interesse for det.

Les mer om Visningsfjøs på Norturas medlemssider.

Eksisterende bygg

Dersom det er eksisterende bygg på gården, kan det godt være at de egner seg til å bruke til sau. Ved å bruke eksisterende bygg vil investeringskostnadene bli vesentlig lavere. Det er likevel ikke alltid like enkelt å utnytte arealet på samme måte som et nybygg.

Dersom kostnadene av å gjøre om eksisterende bygg overstiger 70 % av kostnadene til et nytt bygg, anbefales det i utgangspunktet å bygge nytt. Det er viktig å huske på at alle bygg har en viss levetid og ved å bygge om eksisterende er det vanskeligere å anslå kostnadene nøyaktig.

Landbrukskontoret

Ditt lokale landbrukskontor kjenner ditt distrikt aller best. Det kan være ulike tilskuddsordninger i ulike kommuner som landbrukskontoret har oversikt over. De kjenner også til hvordan ulike byggesøknader skal utformes.

Eksempel 1

Antall dyr	Areal/ dyr	Eteplass/ dyr
200 vfs	0,96 m ²	0,40 m

Fôrtildeling

Grovfôr og kraftfôr blir tildelt manuelt på to langsgående fôrbrett. Det er fullt mulig å mekanisere fôrlinjen med en takhengt rundballeriver eller rullende fôrbrett. Det kan også legges opp til tildeling av grovfôr med en liten hjullaster, men det krever bredere fôrbrett.

Dyreflyt

Det er enkelt å flytte dyr i drivganger inntil yttervegger og mellom de midtre bingene.

Det er enkelt å lage rundgang for dyrene til ulik massebehandling. Rundgang gir en effektiv flytting av dyr.

Lamming

Lammingsbinger kan legges inntil fôrbrett for enkel fôrtildeling. En slik løsning forutsetter at det er et avlastingsareal tilgjengelig i tillegg til fôrsentral.

Det er tegnet inn et vaktrom, som gir mulighet for å oppholde seg i fjøset under lamminga.

Golv og gjødsel

Det er planlagt for drenerende golv med våtgjødsel. Våtgjødsel gir god utnyttning av gjødselen og en rasjonell handtering.

Det er tegnet plastrister i denne løsningen, men andre typer underlag kan også brukes. Plastrister er et varmt og mykt underlag mot jur, spener og nyfødte lam. På en annen side gir plastrister dårligere klauvslitasje og kan være glattere sammenlignet med strekkmetall.

Strekkmetall er et alternativ som gir god klauvslitasje og er ikke glatt. På sin side kan strekkmetall være hardt mot jur, spener og nyfødte lam samtidig som det er et kaldere underlag. Et alternativ kan være å legge strekkmetall inntil fôrbrettet og plastrister i bakkant.

Eksempel 2

Antall dyr	Areal/ dyr	Eteplass/ dyr
200 vfs	0,96 m ²	0,40 m

Fôrtildeling

Grovfôr og kraftfôr blir tildelt manuelt på to langsgående fôrbrett. Det er fullt mulig å mekanisere fôrlinjen med en takhengt rundballeriver eller rullende fôrbrett. Det kan også legges opp til tildeling av grovfôr med en liten hjullaster, men det krever bredere fôrbrett.

Dyreflyt

Dette husdyrrommet har ingen drivganger og flytting av dyr må skje over fôrbrett eller ved å lage midlertidige drivganger i bingene. Funksjonen kan være like god i dette bygget som i eksempel 1, men det er avhengig av mer arbeid i forkant av når dyrene skal flyttes.

Lamming

Lammingsbinger kan legges inntil fôrbrett for enkel fôrtildeling. En slik løsning forutsetter at det er et avlastingsareal tilgjengelig i tillegg til fôrsentral.

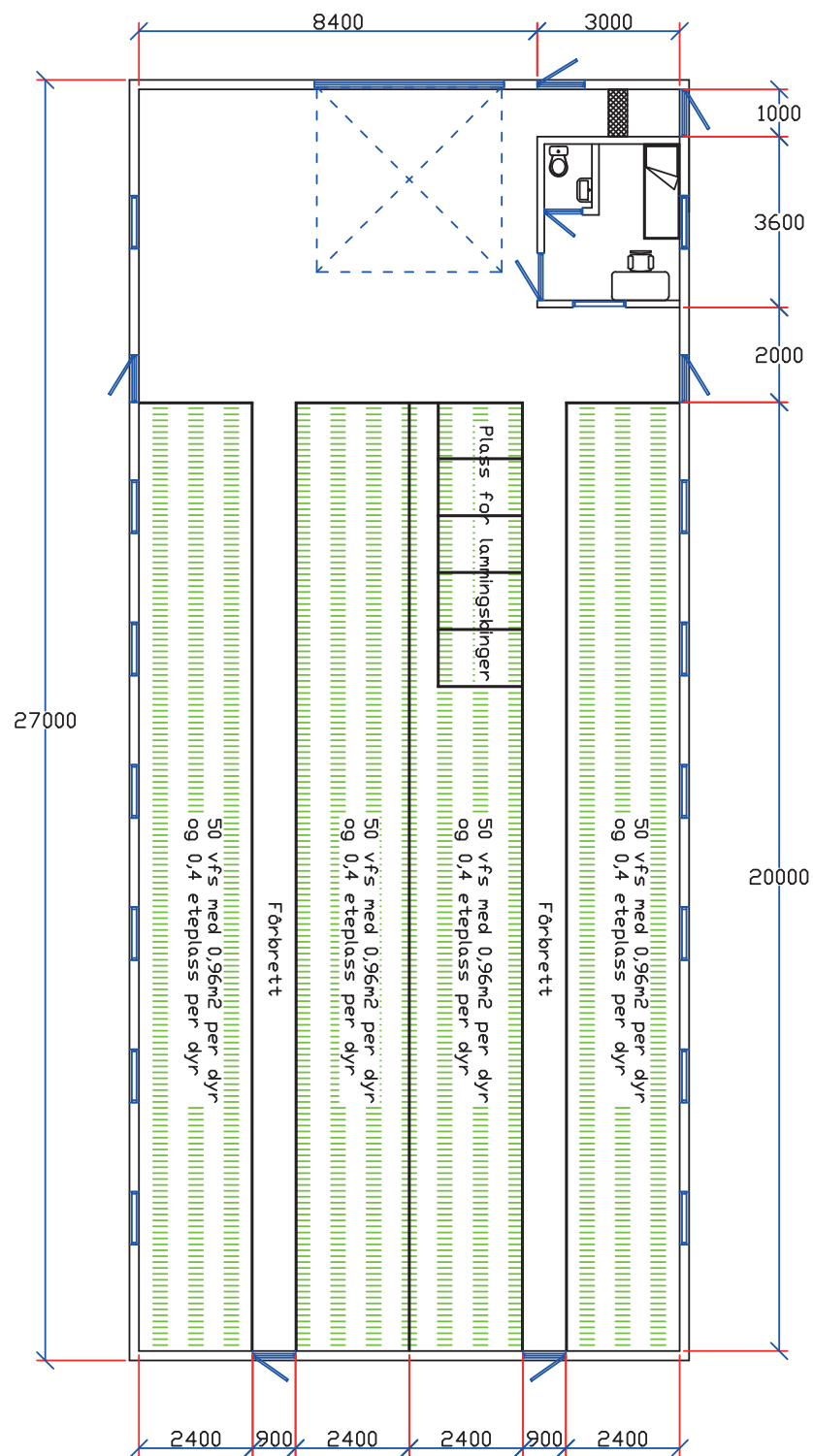
Det er tegnet inn et vaktrom, som gir mulighet for å oppholde seg i fjøset under lamminga

Golv og gjødsel

Det er planlagt for drenerende golv med våtgjødsel. Våtgjødsel gir god utnytting av gjødselen og en rasjonell handtering.

Det er tegnet plastrister i denne løsningen, men andre typer underlag kan også brukes. Plastrister er et varmt og mykt underlag mot jur, spener og nyfødte lam. På en annen side gir plastrister dårligere klauvslitasje og kan være glattere sammenlignet med strekkmetall.

Strekkmetall er et alternativ som gir god klauvslitasje og er ikke glatt. På sin side kan strekkmetall være hardt mot jur, spener og nyfødte lam samtidig som det er et kaldere underlag. Et alternativ kan være å legge strekkmetall inntil fôrbrettet og plastrister i bakkant.

Eksempel 3

Antall dyr	Areal/ dyr	Dyr/ eteplass
180 vfs	0,90 m ²	3,0 m

Fôrtildeling

Grovfôr blir tildelt i islandske fôrhekker etter appetitt. Det er beregnet 3 dyr per eteplass i denne løsningen. Rundballer eller annet grovfôr fylles opp i fôrhekkene, og det kan holde i 2 til 3 dager før det må legges i nytt fôr.

Kraftfôr tildeles på utvendige fôrbett. Det er mulig å dele opp i inntil 6 grupper og minimum 3 grupper for ulik fôring.

Dyreflyt

Dette husdyrrommet har ingen drivganger og flytting av dyr må skje over fôrbrett eller ved å lage midlertidige drivganger i bingene.

Lamming

Lammingsbingen kan legges inntil fôrbrett for enkel fôrtildeling. En slik løsning forutsetter at det er et avlastingsareal tilgjengelig i tillegg til fôrsentral.

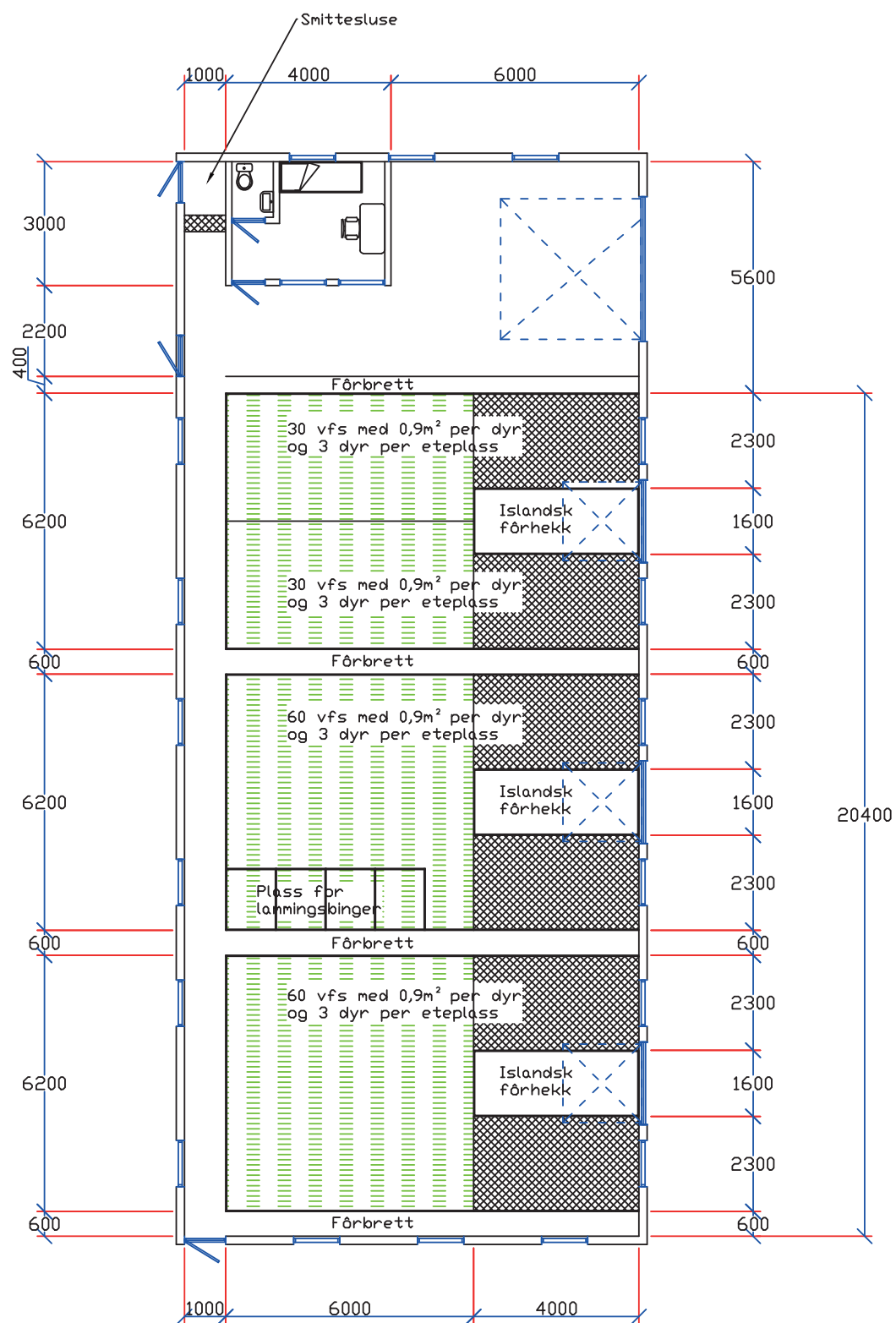
Det er tegnet inn et vaktrom, som gir mulighet for å oppholde seg i fjøset under lamminga.

Golv og gjødsel

Det er planlagt for drenerende golv med våtgjødsel. Våtgjødsel gir god utnyttning av gjødselen og en rasjonell handtering.

Det er tegnet både strekkmetall og plastrer i denne løsningen, men andre typer underlag kan også brukes. Plastrer er et varmt og mykt underlag mot jur, spener og nyfødte lam. På en annen side gir plastrer dårligere klauvslitasje og kan være glattere sammenlignet med strekkmetall.

Strekkmetall er et alternativ som gir god klauvslitasje og er ikke glatt. På sin side kan strekkmetall være hardt mot jur, spener og nyfødte lam samtidig som det er et kaldere underlag. Det er tegnet strekkmetall inntil de islandske fôrkassen og strekkmetall i resten.

Eksempel 4

Antall dyr	Areal/ dyr	Dyr/ eteplass
160 vfs	0,96 m ²	2,67

Fôrtildeling

Grovfôr blir tildelt i islandske fôrhekker etter appetitt. Det er beregnet 2,67 dyr per eteplass i denne løsningen. Rundballer eller annet grovfôr fylles opp i fôrhekkene ved hjelp av en talje som går på skinne i taket, og det kan holde i 2 til 3 dager før det må legges i nytt fôr.

Kraftfôr tildeles i elektroniske kraftfôrstasjoner som gir individuell tildeling av kraftfôr selv om dyrene går i større grupper.

Dyreflyt

Det er planlagt en drivgang i bakkant av de to bingene som kan brukes til ulike massebehandlinger av flokken.

Lamming

Lammingsbinger kan legges inntil drivgang i bakkant av bingene for enkel fôrtildeling. En slik løsning forutsetter at det er et avlastingsareal tilgjengelig i tillegg til fôrsentral.

Det er tegnet inn et vaktrom, som gir mulighet for å

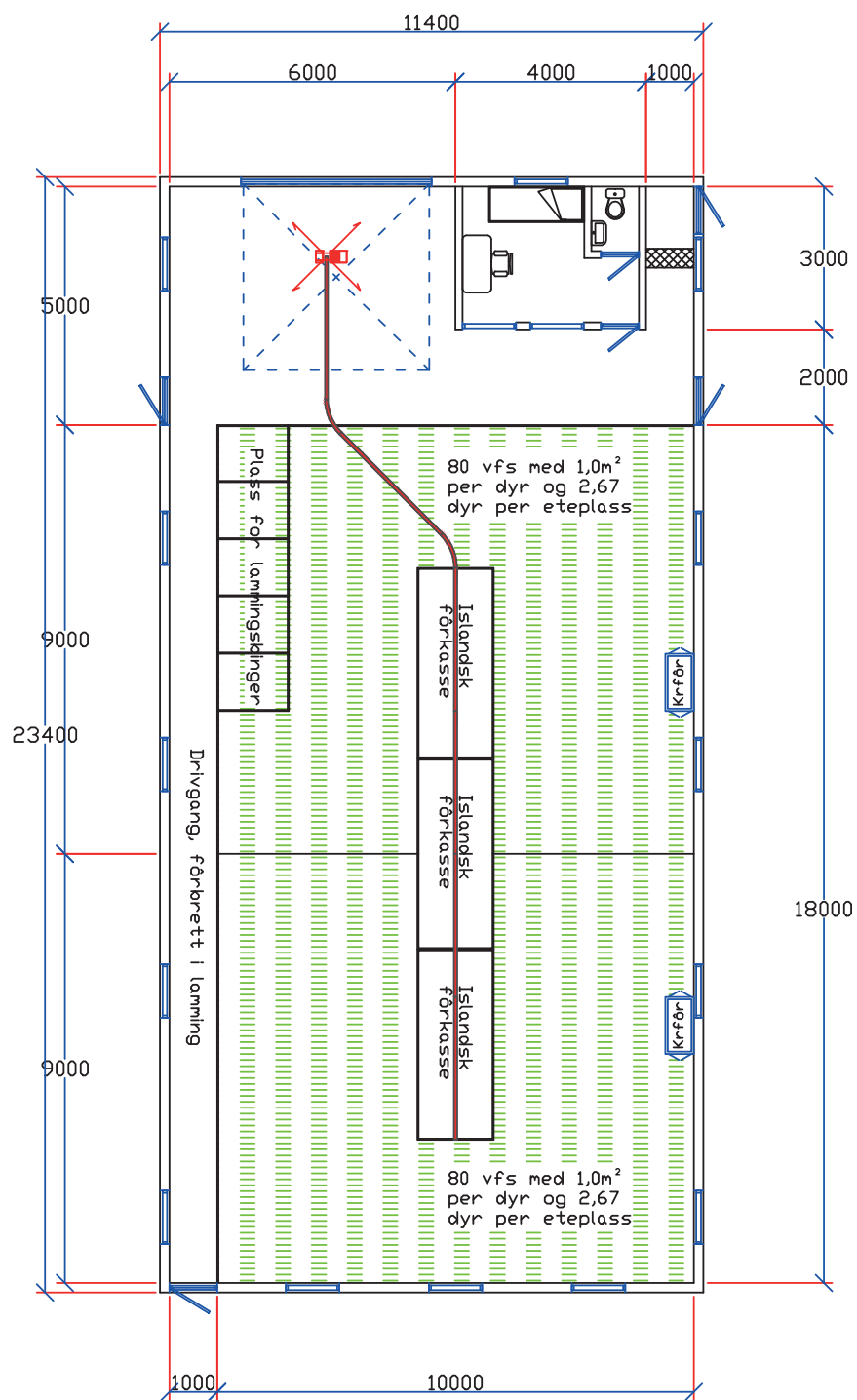
oppholde seg i fjøset under lamminga.

Golv og gjødsel

Det er planlagt for drenerende golv med våtgjødsel. Våtgjødsel gir god utnyttning av gjødselen og en rasjonell håndtering.

Det er tegnet plastrer i denne løsningen, men andre typer underlag kan også brukes. Plastrer er et varmt og mykt underlag mot jur, spener og nyfødte lam. På en annen side gir plastrer dårligere klauvslitasje og kan være glattere sammenlignet med strekkmetall.

Strekkmetall er et alternativ som gir god klauvslitasje og er ikke glatt. På sin side kan strekkmetall være hardt mot jur, spener og nyfødte lam samtidig som det er et kaldere underlag. Et alternativ kan være å legge strekkmetall inntil fôrkassene og plastrer i bakkant.

Eksempel 5

Antall dyr	Areal/ dyr	Eteplass/ dyr
110 vfs	0,90 m ²	0,45 m

Fôrtildeling

Grovfôr og kraftfôr blir tildelt manuelt på to langsgående fôrbrett. Det er mulig å mekanisere fôrlinjen med en takhengt rundballeriver, så framtidig det er takhøyde nok, eller rullende fôrbrett. Det kan også legges opp til tildeling av grovfôr med en liten hjullaster, men det krever bredere fôrbrett.

Dyreflyt

Det er enkelt å flytte dyr i drivganger inntil yttervegger.

Det er enkelt å lage rundgang for dyrene til ulike massebehandlinger. Rundgang gir en effektiv flytting av dyr.

Lamming

Lammingsbingen kan legges inntil fôrbrett på begge sider i den midtre bingen for enkel fôrtildeling. En slik løsning forutsetter at det er et avlastingsareal tilgjengelig.

Det er planlagt å gjøre om tankrom/ melkerom til vaktrom og smittesluse.

Golv og gjødsel

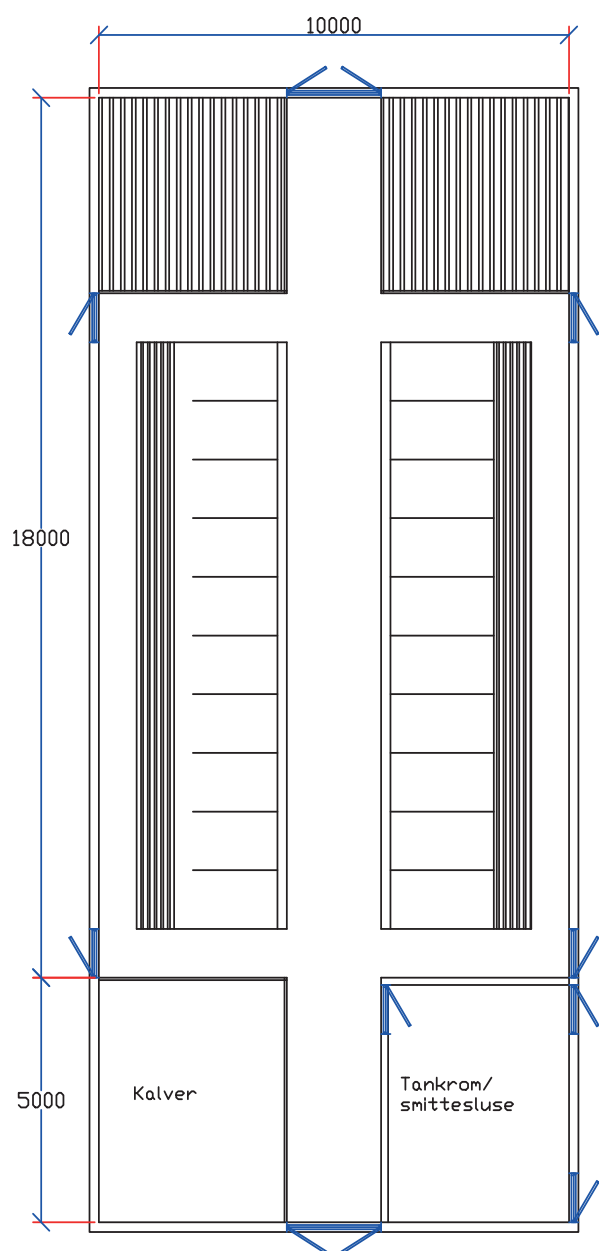
Det er planlagt for drenerende golv med våtgjødsel. Våtgjødsel gir god utnyttning av gjødselen og en rasjonell håndtering.

Det er planlagt å skjære ut betong i eksisterende bygg. I enkelte tilfeller er det ikke kjeller under bygget, og det er kanskje aktuelt med skrapeanlegg under drenerende golv for gjødselhandtering.

Det er tegnet plastrer i denne løsningen, men andre typer underlag kan også brukes. Plastrer er et varmt og mykt underlag mot jur, spener og nyfødte lam. På en annen side gir plastrer dårligere klauvslitasje og kan være glattere sammenlignet med strekkmetall.

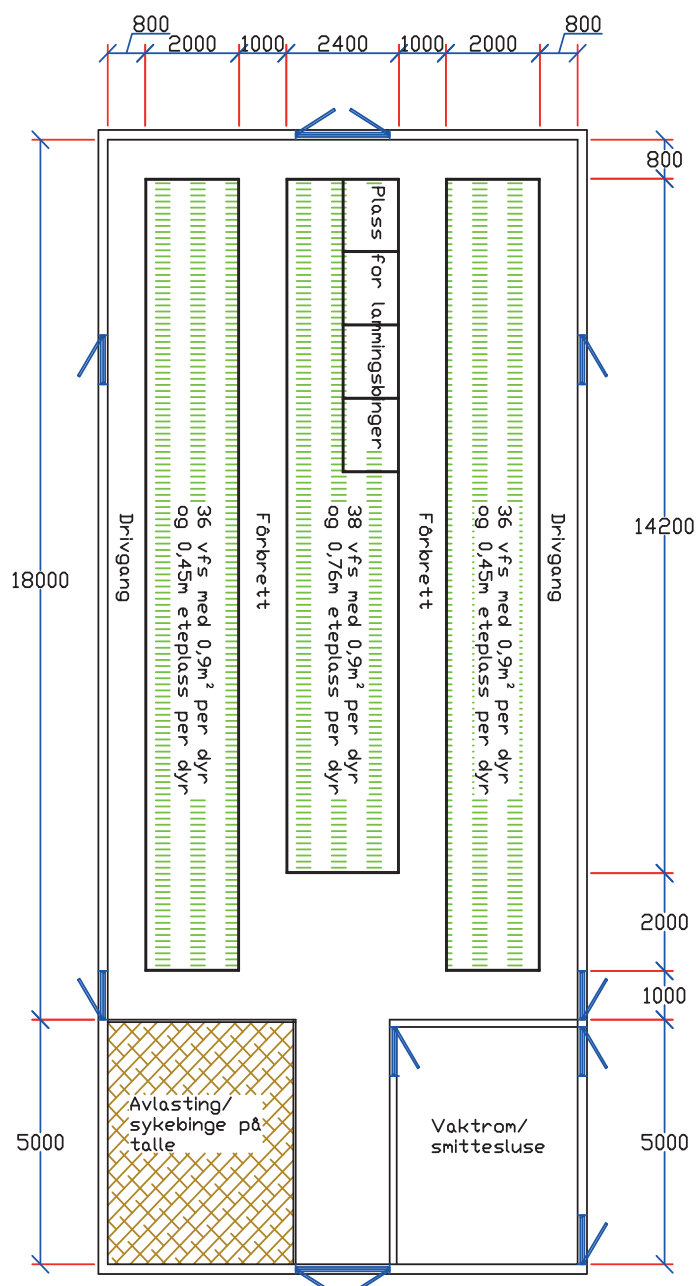
Strekkmetall er et alternativ som gir god klauvslitasje og er ikke glatt. På sin side kan strekkmetall være hardt mot jur, spener og nyfødte lam samtidig som det er et kaldere underlag. Et alternativ kan være å legge strekkmetall inntil fôrbrettet og plastrer i bakkant.

Eksisterende melkekufjøs

Til førsentral

Ombygd til sau

Til førsentral

Eksempel 6

Antall dyr	Areal/ dyr	Dyr/ eteplass
160 vfs	1,40 m ²	3,0 m

Fôrtildeling

Grovfôr blir tildelt i islandske fôrhekker etter appetitt. Det er beregnet 3 dyr per eteplass i denne løsningen. Rundballer eller annet grovfôr fylles opp i fôrhekkene, og det kan holde i 2 til 3 dager før det må legges i nytt fôr. Det er også mulig å lage en løsning med tradisjonelle fôrhekker.

Kraftfôr tildeles på utvendige fôrbrett. Det er mulig å dele opp i inntil 4 grupper for ulik fôring. Det er også mulig å lage en løsning med kraftfôrstasjoner som i eksempel 4.

Dyreflyt

Fôrbrett for kraftfôr kan brukes som drivganger for å flytte dyr.

Det kan lages rundgang for dyrene til ulik massebehandling. Rundgang gir en effektiv flytting av dyr.

Lamming

Lammingsbinger kan legges inntil midtre fôrbrett på begge sider i den midtre bingen som vist på plantegningen. Det gir en enkel fôrtildeling under

lamming. En slik løsning forutsetter at det er et avlastingsareal tilgjengelig, men løsningen lar seg enkelt kombinere med utedrift som kan være en fordel i lamminga.

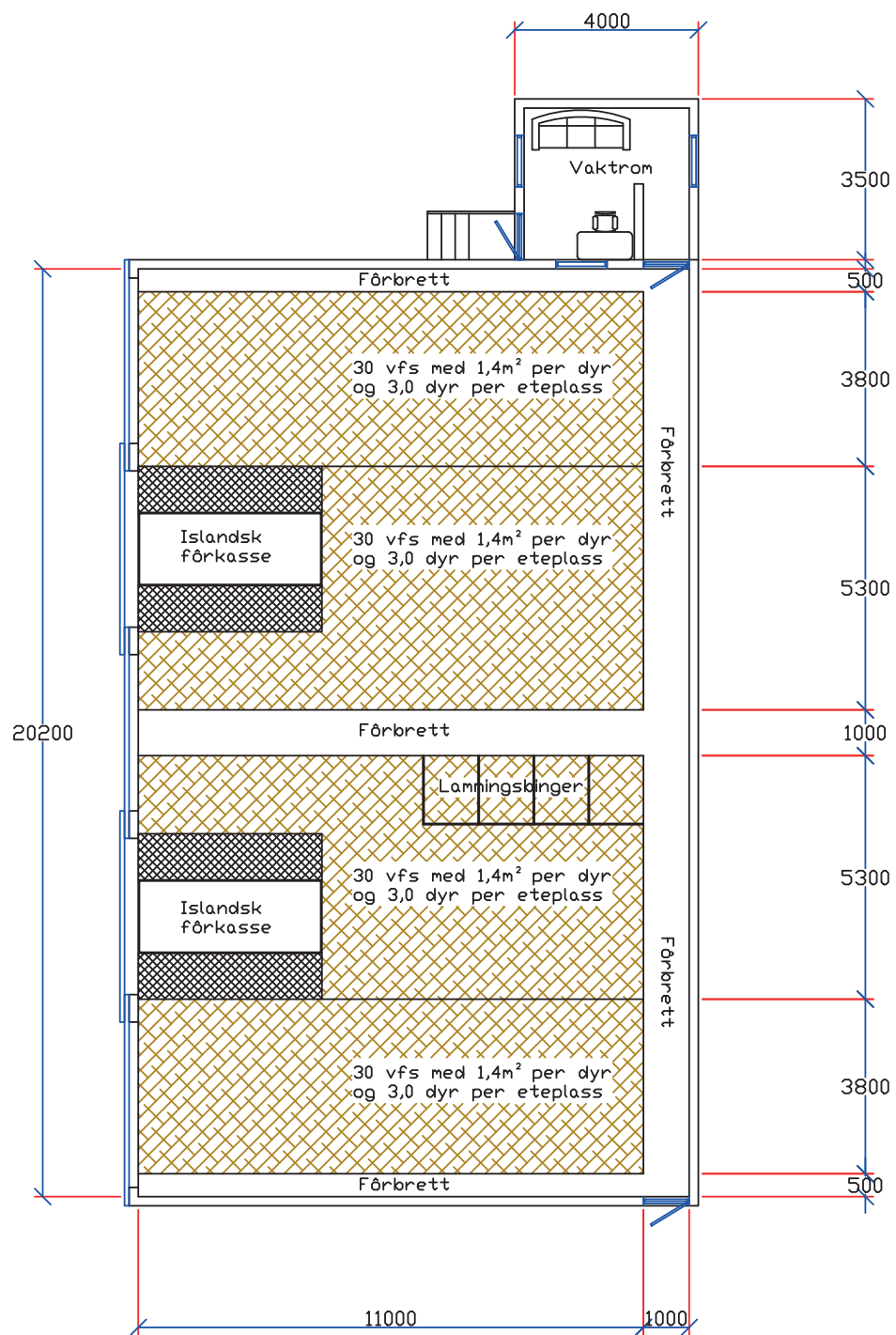
Det er planlagt å bygge et vaktrom i den ene endeveggen.

Golv og gjødsel

Det er planlagt for fast dekke og talle.

Talle gir et mykt og lunt underlag og et godt miljø for dyr. På en annen side gir det lite slitasje av klauver og det gir en fast utgiftspost dersom det ikke er kornproduksjon på gården.

For å gi litt slitasje på klauvene er det planlagt en plattform med strekkmessing inntil den islandske fôrassen. Dette gjør også at det ikke er nødvendig å regulere høyden på den islandske fôrhekkene når tallen vokser.

Nortura
bondens selskap